

ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ТОВ «БЕРДЯНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Директор коледжу

І.І. Княженко

2021 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

для здобуття освітнього ступеня фаховий молодший бакалавр
на основі базової загальної середньої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО

Педагогічною радою коледжу

«24» 02 2021 р.

Протокол № 4

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні циклової комісії загальноосвітніх і
соціально-гуманітарних дисциплін

«24» 02 2021 р.

Протокол № 7

Бердянськ — 2021

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Історія України - це наука, яка досліджує діяльність народу. Об'єктивна історична інформація сприяє зрушенню у суспільній психології. Найпомітніший вплив цих зрушень - зростання історичної свідомості студентства, поглиблений інтерес до минулого, до історичних знань.

Курс з «Історії України» передбачає системний виклад подій від найдавніших часів до сучасних соціально-економічних і політичних процесів включно. Відновлення історичної правди, всебічне висвітлення історичного минулого українського народу має важливе значення для виховання у молоді поважливого ставлення до героїчного минулого своєї Батьківщини, її традицій, культури, мови, формування активної громадської позиції, почуттів дружби і поваги до інших народів, що населяють Україну.

Абітурієнти мають визначати основні етапи становлення і розвитку української державності, як складової європейської спільноти від найдавніших часів до к. XIX століття, періодизацію теоретичного курсу, зміст і напрямки соціально-економічних і політичних реформ України на різних етапах історичного розвитку, досягнення української культури і її місце в світі в минулому і сьогодні.

Мета вступного випробування з історії України – оцінювання рівня знань та вмій абітурієнтів:

- про основні політичні, соціально-економічні, культурні події та видатних історичних діячів;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки подій і явищ;
- працювати з різноманітними джерелами інформації;
- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їхні зміст та послідовність;
- позначати на картосхемі місця історичних подій;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися й відбуваються в житті людства;
- аналізувати історичні джерела, класифікувати їх;
- пояснювати і застосовувати поняття й терміни.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати:

IV - середина III тис. до н.е. – розселення племен трипільської культури на території України;

V - VII ст. – Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни: «історичні джерела», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «ремесло», «осілий спосіб життя», «кочовий спосіб життя», «колонізація».

Виникнення та розквіт Київської Русі

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.

Дати:

882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019 – 1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві;

1097 р. – Любецький з'їзд князів.

Персоналії: Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах.

Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «бояри», «верства», «язичництво», «християнство».

Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Роздробленість Київської Русі. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Розподіл і збереження Галицько-Волинської держави нащадками Данила Романовича.

Дати:

1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах;

1199 р. – утворення Галицько-Волинської держави;

1238 – 1264 рр. – правління Данила Романовича;

1240 р. – захоплення Києва монголами.

Персоналії: Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев Данилович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни: «роздробленість», «федеративна монархія».

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX -XIV ст.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності.

Дати:

1037 рр. – спорудження Софійського собору;

1056 – 1057 рр. – створення Остромирового Євангелія;

1113 р. – укладення першої редакції «Повісті минулих літ»;

1187 р. – створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії: літописець Нестор, іконописець Алімпій.

Поняття та терміни: «вотчинне землеволодіння», «ікони», «билини»,

«літопис», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра».

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Включення Закарпаття до складу Угорщини, Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1385 р. – укладення Кревської унії;

1471 р. – остаточна ліквідація Київського князівства;

1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах.

Персоналії: Свидригайло Ольгердович, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич.

Поняття та терміни: «шляхта», «пани», «панщина», «магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «дума».

Українські землі в другій половині XVI ст.

Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Братський рух. Реформаційний та контрреформаційний рухи в Україні. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

Дати:

1556 – 1561 р. – Створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. – заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої Січі;

1569 р. – Люблінський сейм (Люблінська унія). Утворення Речі Посполитої;

1596 р. – Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.

Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров.

Поняття та терміни: «українська шляхта», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «козацька старшина», «козацькі клейноди», «греко-католицька церква».

Українські землі в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.

Дати:

1621 р. – Хотинська війна;

1625 р. – козацько-польський збройний конфлікт;

1630 р. – козацьке повстання під проводом Тараса Федоровича (Трясила)

1637 – 1638 рр. – повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Остринина, Дмитра Гуні;

1632 р. – утворення Києво-Могилянської колегіуму.

Персоналії: Петро Конашевич-Сагайдачний, Петро Могила, Йов Борецький.

Поняття та терміни: «покозачення».

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б.Хмельницького.

Дати:

1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;

1649 р. – Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;

1651 р. – Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;

1652 р. – Батозька битва;

1654 р. – укладення українсько-російського договору.

Персоналії: Б. Хмельницький, І. Богун.

Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина».

Українські землі в 60 – 80-ті рр. XVII ст.

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1659 р. – Конотопська битва;

1667 р. – Андрусівський договір;

1681 р. – Бахчисарайський мирний договір;

1686 р. – «Вічний мир».

Персоналії:

І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович.

Поняття та терміни: «Руїна».

Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Гетьманування І. Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи. Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1708 – 1709 рр. – національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи;

1710 р. – ухвалення Конституції Пилипа Орлика.

Персоналії:

І.Мазепа, І.Скоропадський, П.Полуботок, Д.Апостол, П.Орлик,

Ф.Прокопович, С.Величко, С.Палій.

Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи».

Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів. Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти.

Дати:

1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі;

1783 р. – царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії: К. Розумовський, П. Калнишевський, Г. Сковорода, М. Березовський, І. Григорович-Барський, А. Ведель, Д. Бортнянський.

Поняття та терміни: «автономія», «Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка», «зимівник».

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Дати:

1798 р. – вихід друком «Енеїди» Івана Котляревського;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1846 -1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Персоналії: І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак, Т. Шевченко.

Поняття та терміни: «промисловий переворот», «ринкові відносини», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масонство».

Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

Дати:

1833 – 1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

1848 р. – скасування панщини в Галичині.

Персоналії: М.Шашкевич, І.Вагилевич, Я.Головацький, Л.Кобилиця.

Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Національне відродження. Відкриття університетів. Культурно-освітній рух. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

Дати:

1805 р. – відкриття університету у Харкові;

1834 р. – відкриття університету в Києві.

Персоналії: І. Котляревський, Т. Шевченко, П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін.

Надніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Реформи 60 – 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадянського руху. Заснування та діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Вплив російського громадсько-політичного руху на Україну.

Дати:

1853 – 1856 рр. – Кримська війна;

1863 рр. – Валуєвський циркуляр;

1876 р. – Емський указ.

Персоналії: В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко.

Поняття та терміни: «земства», «громадівство», «Братство тарасівців», «Чигиринська змова», «хлопомани».

Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Дати:

1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від 1892 р. – Наукового товариства ім. Т. Шевченка);

1890 р. – створення Русько-української радикальної партії.

1899 р. – створення УНДП.

Персоналії: Є. Левицький, І. Франко, М. Павлик, Ю. Бачинський, М. Грушевський.

Поняття та терміни: «трудова міграція», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія», «нова ера».

Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Становлення і консолідація української нації. Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи на Надніпрянській Україні. Розвиток науки. Розвиток нових напрямів культури. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

Дати:

1865 р. – відкриття Новоросійського університету.

Персоналії: І. Мечников, Д. Яворницький, І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, Л. Українка, І. Франко, М. Старицький, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський, М. Заньковецька, М. Лисенко, С. Гулак-Артемівський, М. Пимоненко, А. Кримський, Д. Заболотний, М. Коцюбинський, В. Стефаник, М. Леонтович, С. Крушельницька.

Поняття: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».

III. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Білет вступного випробування з історії України складається з таких форм тестових завдань:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдань пропонується 4 варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей. Завдання вважається невиконаним у випадках, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них позначено й правильну відповідь; в) правильну відповідь не позначено взагалі.

Завдання на встановлення відповідності. Завдання складається з інструкції та поданої у двох колонках інформації, яку позначено цифрами (ліворуч) та буквами (праворуч). У завданнях пропонується співвіднести матеріал двох колонок, позначених цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо учасник вибрав та позначив правильну букву (від А до Д) навпроти кожної цифри (від 1 до 4) у бланку відповідей.

Завдання на встановлення правильної послідовності.

Завдання складається з інструкції та назв (опису) подій, позначених буквами. Цифрі 1 має відповідати перша подія, цифрі 2 – друга подія, цифрі 3 – третя, цифрі 4 – четверта.

Принципи композиції завдань тесту.

Композиція завдань в тесті ґрунтується на наступних базових принципах:

Завдання розташовуються за формами, вказаними вище: від завдань з вибором однієї правильної відповіді до завдань на встановлення правильної послідовності.

Завдання в межах кожної з форм розташовуються в хронологічній послідовності за вказаними вище періодами.

Зростання кількості завдань в кожному з періодів послідовно від ранніх епох до сучасності.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система оцінювання окремих завдань і тесту в цілому.

За правильне (частково правильне) виконання завдання кожної форми встановлюються наступні бали:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді – **0 – 1 тестовий бал.**

Завдання на встановлення відповідності – **0 – 1 – 2 – 3 – 4 тестових бали.**

Завдання на встановлення правильної послідовності – 0 – 1 – 2 тест. бали.

ТАБЛИЦЯ
переведення тестових балів

Загальна сума балів	12-бальна шкала оцінювання	200-бальна шкала оцінювання	Рівень досягнень
0	0	0	Початковий рівень
1	1	100	
2	2	115	
3	3	120	
4	4	125	Середній рівень
5	5	135	
6	6	145	
7	7	150	Достатній рівень
8	8	155	
9	9	160	
10-11	10	170-175	Високий рівень
12-13	11	180-185	
14-15	12	195-200	

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О. Д. Історія України: посібник / О.Д. Бойко. – К.: Видавничий центр "Академія", 2002. – 656 с.
2. Власов В. С. Визначні пам'ятки України / Власов В. С., Данилевська О. М.. – К.: Махаон-України, 2009. – 151 с.
3. Власов В. С. Історія України: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.С. Власова. – К.: Генеза, 2016. – 256 с.
4. Власов В.С. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл / В.С. Власова. – К.: Генеза, 2015 – 192 с.
5. Гісем О.В. Історія України для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням історії : підруч. для 9 класу загальноосвіт.навч. закладів / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. – Харків : Вид-во «Ранок», 2017. – 256 с.
6. Гусев В. І. Історія України: Навч. посіб. для уч. старш. кл. загальноосвіт. навч. зал. / Гусев В.І., Калінцев Ю.О., Кульчицький С.В.; за ред. С.В. Кульчицького. – К.: Вища шк., 2003. – 431 с.
7. Земерова Т. Ю. Довідник з історії України (із завданнями) / Земерова Т. Ю., Скирда І. М. – К.:Весна, 2010. – 420 с.
8. Історія України : А-Я : енцикл. довід. / упорядкув. та наук, ред.: І. Підкова, Р. Шуст, І. Гирич. НАН України. Інститут історії України. – К.: Генеза, 2008. - Вид. 3 доопр. і доповн. - 1520 с.
9. Історія України: науково-допоміжний бібліографічний покажчик за 2013 р. / Упорядн.: Н. Вощевська, К. Таранюк-Русанівський, Д. Стегній, Т. Приліпко, О. Литвин. Національна історична бібліотека України. – К., 2015. – 704 с.
10. Історія України: Короткий курс / Під ред.: С.М. Белоусова, К.Г. Гуслистого, О.П. Оглобліна, М.Н. Петровського, М.І. Супруненко, Ф.О. Ястребова. АН УРСР. Інститут історії України. – К.: Вид-во АН УРСР, 1940. – 412 с.
11. Історія України: посібник / В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань, О. І. Гуржій та ін., під ред. В. А. Смоля. – К.: Альтернативи, 1997. – 416 с
12. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин; Відп. ред. В.А.Смолій; НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.

13. Ладиченко Т. В. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл / Ладиченко Т. В., Свідерський Ю. Ю., Романишин Н. Ю.. – К.: Грамота, 2007. – 273 с.
14. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій; НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
15. Михальчук П.А. Історія України: курс лекцій: Навчальний посібник / П.А. Михальчук. – Тернопіль: Астон, 2009. – 280 с.
16. Мицик Ю. Історія України: підручник / Мицик Ю., Бажан О. – К.: ТОВ «Видавництво «КЛЮ»», 2015. – 677 с.
17. Реєнт О.П. Історія України: підручник для 9 кл. / О.П. Реєнт, О.В.Малій. – К.: Генеза, 2017. – 272 с.
18. Сорочинська Н.М. Історія України: підручник для 9 кл. / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2017. – 272 с.
19. Турченко Ф. Історія України: підручник для 9 кл / Турченко Ф., Мароко В. – К.: Генеза, 2017. – 384 с.
20. Швидько Г. К. Історія України. XVI – XVIII ст.: Підручник для 8 кл. / Г.К.Швидько. – К.: Генеза, 2008. – 335 с.
21. Шевчук В.П. Історія української державності: Курс лекцій: Навчальний посібник / Шевчук В.П., Тараненко М.Г. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.